

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Devonii Oratoris Et Philosophi
Ingolstadiensis Panegyrici Dvo**

Turner, Robert

Ingolstadii, Anno M. DC. IX.

De Sacerdotio & resurrectione mista oratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69598](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69598)

DE RESURRECTIONE ET

SACERDOTIO ORATIO DECIMA,

habita Romæ die Resurre-
ctionis.

*Q*uæ duæ res solent animos vel piè af-
fectos delinire suauitate, vel beneuo-
lè propensos persunderè lætitiâ; illæ
mibi ambæ (Audito.) faciunt, vt ani-
mo discrutier, & intimis sanè sensibus angar, Christi
triumphus, amici amor. triumphat hodie de hosti-
bus tribus vna victoriâ gloriosissimè Christus, ac læ-
titiâ de tanto triumpho conceptæ præsefert significa-
tionem totus mundus, & Ecclesia in cantu, & An-
gelus in niuea veste, & monumentum in odore, & la-
pide in cessione, & Maria in vultu, & Magdalena in
voce, ego tamen solus, aut cum paucis vnus, vel in
tanti triumpho lætitiâ differor dolore, vel in tantæ
lætitiâ communionem excludor societate. afficitur sa-
cerdotij honore hic noster animo amicus, beneficio pa-
ter, ac de huius honore gaudent hi amantissimi eius
filij, gratulantur coniunctissimi patres, exiliunt grati
parietes, triũphant altaria sancta, ego tamen in tanti
honoris vel solenni gaudio concido victus, vel in tanti
gaudij grata significatione hæreo dubius. sed quæ po-
test esse ratio animi mei aut in tam certo triũpho an-
cipitis, aut in tam communi lætitiâ dolentis? nõ quodd

k 2

nol-

nollem (Auditores) in singulis, quod solent singulis,
 sed quod non possum in vtrisque, quod debent omnes.
 nam tam magna est huius resurrectionis gloria, tam
 amplus huius gloriae triumphus, tam late in omnes
 partes fusa huius triumphus utilitas, ut cum totius e-
 loquentiae omnes fontes facile possit exhaurire, huius
 sanè meum riuulum, seu potius pertenuem orationis
 venulam nullo modo patiatur traduci ad sacerdotij
 irrigandum hortum. at si sacerdotium non attinge-
 ro, videbor profectò in hoc communi nostri Patri ho-
 nore, vel prodidisse officium p̄ij filij, vel deseruisse par-
 tes grati amici. quæ angustia? certat cum gloria
 Dei charitas Filij, cum triumpho Christi pietas Chri-
 stiani, sed expedienda difficultatis facilis est ratio, ut
 cum debeam vtrumque, & sacerdotij laudem pro of-
 ficio, & Christi triumphum pro merito persequi ora-
 tione, possum tamen pro dignitate neutrum: sic attingam
 singula, ut si vtrobiq; fortasse desideretis facultate-
 tem, facile tamen probaueritis hinc in Filio gratam
 contentionem, illinc in Christiano piam voluntatem.
 attendite ergò (Audito.) tantisper dum & sacerdotij
 & resurrectionem in umbraverò, sed breuiter v-
 trumque, ac eo ordine, ut cum sacerdotij omnes virtutes
 ex resurrectionis gloria efflorescant, prius huius glori-
 æ libem delicias, quàm illius nervos ac firmamenta
 explicem.

Solebant Patrum memoria Imperatores Romani,
 cum belli alicuius fortiter confecti virtuti de-
 neretur

nerentur amplissimi illi triumphorū honores, in curru ita ornari veste, nitere auro, fulgere gemmā, ve-
 torius populi aciem, cogitationemq; à reliquo triumpho ornatu in se solos abducerent. gloriosè sanè isti,
 sed prudentius Caesar, qui, re benè gesta, sic semper ascendebat currum, vt cum nullo aut currus, aut corporis ornatu niteret, defigeretur populi non acies in suo cultu nitidiori inspiciendo, sed mens in reliqui triumpho splendore suspiciendo. nam cum triumpho instituerentur ad populi rumusculos inaniter colligendos, putauit Caesar idq; verè, maiorem populo materiem occasionemq; spargendæ suæ laudis, propagandæ quæ gloriæ obiectum iri. si omnia in triumpho admiraretur, & duces in squalore miserè volutatos, & milites reuinctis manibus miseriæ humanæ certissimum documentum præbentes, & matres lachrymæ miserabiliter prosequentes amissam libertatē, & infantes lachrymam matrum fluentem ore haurientes quasiq; imbibentes, & equos ad præscriptū normamq; generosè singentes pedem, & reliquam prædam ordine pulcherrimè descriptam, gloriosèq; reportatam, quàm si solum Imperatorem auro gemmāq; fulgentem intueretur. eodem sanè ordine, sed non eodem consilio (ne videar velle diuinam prouidentiam cum humana prudentia impiè conferre) Christus Iesus hodiernum triumphum videtur instituisse; qui effractis mortis inferorumq; repagulis tantæ victoriæ gloriam, humana carnis velo, tanquā abiecta veste, obtexit &

implicauit, vt homines reliquum tanti triumphi ap-
 paratum suspicerent, ac omnia aduerterent, sepulchra
 aperta, mortuos excitatos, Angelū nunc milites vultu
 vesteq; percellentē, nunc Marias voce vultuq; per-
 mulcentem, fugientes custodes, Marias vel pie curio-
 sas cum timore, vel sedulo nuncias cum gaudio, Iesum
 apparentem, Apostolos adorantes. o triumphum post
 natos homines gloriosissimū. nam in illis Pharsalicis,
 Hispanicis, Crotaniacis, Atheniensibus, Romani quid
 admireris? lachrymā? exprimitur iniuste seruitutē
 irrogatur crudeliter, pradam? repetetur miserē, glori-
 am? nulla potest fingi in tanta iniustitia, latitiam
 nulla potest concipi in tanta immanitate, varietatē
 at quae potest esse varietatis delectatio, in qua lachry-
 ma ita excipit lachrymam, dolor ita nequitur ex do-
 lore, miseria ita premit miseriam, vt si quam ex per-
 petuo multorum squalore patiamur voluptatem illi
 & influere in mentes nostras, Centauris sanē illi
 & Cyclopibus simus immaniores, at in Christi trium-
 pho ita est varietas perpetua iucunditati, ita iucun-
 ditatis continens varietati, vt quacūq; inspexeris pat-
 tem, vel ames iucunditatis varietatem, vel admireris
 varietatis iucunditatem, nam Christus praefert cru-
 cem, & aperte praefert ad triumphum maiorem speciem,
 Mariae Christum quaerunt, & solite quaerunt ad a-
 moris clariorem testificationem; Angelo facies ve-
 stisq; splendent, & splendent haec niuis, illa fulguris
 specie, ad letitiae manifestiorem rationem; inuitan-

tur mulieres ad monumenti ingressum. & suauitate verborum inuitantur ad certio- rem veritatis confirmationem; exeuntes ex monumento mulieres gaudent, sed cum timore gaudent ad mysterij grauiorem reuerentiam; currunt in Galilaeam Apostoli, sed curiosè currunt ad fidei firmiorem vim; insinuat se in via Christus, sed latenter se insinuat ad charitatis vehementiorem impetum; adoratur Apostoli, sed hesitantes adorant ad maiestatis eminentiorem expressionem. ac ne res sensus expertes nihil videantur adferre ad tanti triumphii splendorem & laetitiam, lapis cedens restatur honorem, monumentum se aperiens spirat maiestatem, Synodon nitens loquitur diuinitatem, vt tota simul natura quadam quasi conspiratione gaudeat hominè in Christo hodie confixisse carnis illecebras, elisisse demonis neruos, eluisse mundi fraudem. nec sanè hoc immeritò. nam vt in morte Christi natura, quasi exectis neruis, videbatur languere, seu potius lenta quadam tabe iniecta, omnino mori: sic in triumpho iam Christi videtur triumphare, ac in eius vita, veluti viribus è caelo summissis, omnino reuiuiscere. ac ne videantur hæc potius ficta à me oratoriè, quàm à Deo facta verè, en tibi miselle in morte Christi petram disrupta compage, terram commotis fundamentis, velum discissis filis solem inducta caligine languidum ac moribundum. quòd si his in resurrectione Christi totidem opponas contrariò modo affecta, perra disrupta monu-

mentum apertum, terra commota terram tripul-
 antem, velo discisso syndonem nitentem, soli tene-
 bris obducto fulgentem Angeli faciem, nonne ita sin-
 gula cum singulis mirifice conspirant, ut doleas in il-
 lis Christum mortuum, gaudeas in istis Christum re-
 surgentem? quod si reliqua conseras cum reliquis, o-
 dium Iudeorum cum desiderio discipulorum, contu-
 meliam Sacerdotum cum laude mulierum, timorem
 custodum cum reuerentia Apostolorum, dolorem (in
 reliqua taceam) carnificum cum letitia Angelorum,
 utrinque apparebit eminens quaedam ac viua expres-
 sio naturæ in Christo hinc mortuo morientis, illuc
 viuo viuentis, & ad antiquas vires diuinitus rede-
 untis. atque sanè si huius rei omnes partes intentis
 oculis intueamur, nihil videtur resurrectionis aut
 gloriam amplificare magis, aut letitiam exprimit
 manifestius, quàm ista passionis antithesis resurre-
 ctioni ex altera parte peraccomodatè respondens
 nam cum homo ea natura conditione aptus sit & co-
 agmentatus, ut inter reliquos vehementes illos animi
 motus grauissimè doloris sensu afficiatur, sit ut ex do-
 loris peracri morsu in letitiam (si contraria incidat
 causa) multò dulcius ac fructuosius dilabatur. quæ san-
 nè causa factum puto, ut nunquam penè in sacris mo-
 numentis legatur litera de passione, quin subiciatur
 mox mentio resurrectionis. David quodam amoris
 sensu instinctus clamat; quare fremuerunt gentes et
 tam tibi patientis miseriam. sed quid subicitur? ego
 sum

sum constitutus Rex ab eo. eccam tibi resurgenti glori-
 am. Paulus diuino afflatu concitatus scripsit, mor-
 tuus est propter peccata nostra. eccam tibi humanae
 naturae miseriam. sed quae vox huic continens est? re-
 surrexit propter iustificationem nostram. eccam tibi
 diuinæ naturae pietatē & gloriam. ac ne singula con-
 quiram, postquam Isaias Christi omnes penè angu-
 stias, miserias, alapas, sputa, conuitia, lanceam, spon-
 giam miserabili oratione depinxisset, vna resurgenti
 gloria, tanquam exitu, totam orationem concludit.
 omnes (auditores) omnes siue Prophetæ & Euange-
 listæ legunt Christum miseria afflictum, vt commo-
 dius gaudeamus Christum gloria affectū. omnes plo-
 rant illum veluti hominem passum, vt libentiùs tri-
 umphemus eum, veluti Deum, resurgentem, quæ cer-
 tē eò pertinent singula, vt intelligamus resurrectionem
 esse passionis, siue materiae imperfectæ quandam
 formam, siue actionis inchoatæ quandam perfectio-
 nem, siue virtutis penè summæ cumulum & absolu-
 tionem. siquidem cum Deus passionem ac resurrectio-
 nem quasi quosdam extremos fines suæ bonitati in
 humano genere vindicando pegerit, vt passione nimi-
 rum elueret nostra mala, resurrectione restitueret
 nostra bona; quantulum quæso illud fuit, nos per pas-
 sionē fuisse factos integros à contagione admissi mali,
 nisi per resurrectionem fuisset facti participes a-
 missi boni? quantulum (Auditores) quantulum fuis-
 set Christum, vt Pauli vtar verbis, fuisse mortuum
 k s pro-

propter peccata nostra, nisi resurrexisset propter in-
 stificationem nostram? imò Paulus, ille, qui ad perre-
 condita Dei mysteria, quasi adyta, solus admissus est,
 tantum ponit virium in resurrectione, vt dicat illi
 nunc esse anchoram salutis, si confitearis ore Do-
 minum Iesum, & in corde credideris, quòd
 Deus eum suscitauit à mortuis, saluus eris
 nunc esse suæ scientiæ perfectionem, vt inueniaris
 illo ad cognoscendum illum & virtutem re-
 surrectionis eius nunc esse summam fidei, memò
 esto Dominum IESVM resurrexisse à mor-
 tuis; nunc esse diuinitatis certum indicium, decla-
 ratus est Filius Dei ex eo quòd resurrexit
 mortuis. quid quero maius? in passione Christus
 vincitur, in resurrectione vincit; in passione insul-
 tatur, in resurrectione frangitur; in passione mor-
 dus irridet, in resurrectione videt; in passione tota na-
 tura opprimitur dolore, in resurrectione tota natura
 colliquescit gaudio; in passione apparet effigies
 hominis, in resurrectione eminet species hominù De-
 i ex eo quòd resurrexit (Auditores) ex eo quòd resur-
 rexit declaratus est Filius Dei. ó pulcherrimum mys-
 tery, ó summum mysterium, ó factum omni leti-
 tia prosequendum. atque vt me apertè indicem vobis
 huius mysterij magnitudinem cum seridè cogito, fit
 pio quodam ac sancto Christi amore incensus vt ap-
 nonnunquam beatis illis Ecclesiæ doctoribus, quòd
 resurrectionis gloria aperienda collegerunt minime
 que

quaedam & exilia. miratur Augustinus cedentē lapi-
 dem. quid miraris Augustine lapidem cedentem? to-
 ta natura renouatur amplificat S. Leo exterritos cu-
 stodes. quid amplificas Leo custodes exterritos? infer-
 nus eliditur. suspicit Chrysologus mulieres latantes.
 quid suspicis Chrysologe mulieres latantes? exultat
 caelum. obstupescit Iheronymus tremulos Iudaeos. quid
 obstupescis Iheronyme Iudaeos tremulos? totus mun-
 dus commouetur. fuerunt illa certē à sanctis doctori-
 bus scripta pie, scitē, eloquenter, sed tenuia tamen il-
 la sunt (ignoscite meo amori sanctissimi patres) ac
 per exigua in resurrectionis triumpho, ubi & vita mi-
 ratur se mortuam, & mors gaudet se viuam. vultis
 fortasse iam, vt qua ex resurrectione manant ad nos
 vtilitates, breui explicem. sed excludor tempore, &
 id satis fortasse fuit monuisse Christum surrexisse
 propter iustificationem nostram. nunquid hoc pa-
 rum? impetrauit etiam Christus, vt dignaretur om-
 nipotens esse hominibus Deus & Pater. Ioan. 20. ex-
 spectatis maius? discipulis impertiuit, vt possint re-
 mittere ac retinere peccata, ibidem. quaritis plura?
 concessit resurgens suis, vt baptizarent in nomine
 Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Matth. 28. eti-
 amnum vultis? promisit se nobiscum futurum vsque
 ad consummationem seculi. hoccine etiam est infra
 vestram expectationem? confirmauit sacerdotium,
 qua vna re nihil potest excogitari diuinius. nam cum
 illa remittere & retinere peccata, baptizare, & id
 genus

genus alia, enata sint ex resurrectione, nec alterum
sunt functionis, quam sacerdotij, existit sane, sacerdotium
quicquid habet virium ac nervorum, id totum
ex resurrectione habere, quare si sacerdotij vim, sancti-
tatem, functionem, breviter exponam (qua est secun-
da nostra orationis pars) reliquos resurrectio-
nis non exigetis, ut spero à me, cum in hoc vno omnia
includantur, vel ad hoc vnum facillime possint reser-
vari.

Nec novum est, nec mirum est hereticos pietatis
& religionis integumento fallaciter implicatos, ut
tam cogitationem operam sedulo dare, ut inconfusa
plebis mentes falsis opinionibus oppleant, & turpissi-
mè erroribus obstringant: sed hoc profecto (clarissime
Auditores) & novum est & mirum est, esse nuper
etate genus quoddam hereticorum tam prorupta
audacia efferatum, tam insigni scelere tetrum, & tam
omni pietatis religionisq; sensu simulationeque ali-
quod in omnibus penè rebus à Catholica Ecclesia
sua capitali quodam odio usq; eò dissideat, ut sancti-
sacrificij, sacerdotijque rationem, vel levis saltem
perstringat, nam si ex medijs inferis excitemus quod
quid peperit monstrorum Pelagius, quicquid pro-
giorum genuit Eutiches, quicquid portentorum au-
dit Arrius, Monachos institutionum & monasterio-
legibus vinctos, Sacerdotes rasi capitis, demissa vestimenta
aliisq; genuini sacerdotij notis insignitos videremus
rem sacram facerent in Ecclesia more Patrum, ad alios

authoritate Ecclesie, pro omnibus pie, cum ceremo-
 niis decore, denique de forma sacrificij & sacerdotij
 ita nihil euersum, ac ne inuersum quidem, vt ex me-
 dia Christi Ecclesia excitatos iurares, nisi pro concio-
 ne funestum errorem spargentes, pestemq; hareticam
 anhelantes illos audiuisses, soli, soli nostra etati hae-
 retici, qui ex Lutheri & Caluini sententiis effluerunt,
 inuenti sunt tam sine pietate, sine fronte, sine mente,
 qui in sacerdotij grauissima dignitate euertenda ora-
 tionem figerent, quasi summa impietatis numeros
 implere non possent, nisi id quod esset in Ecclesia sum-
 mum, orationis ac conuiuij machinis quasi admo-
 impetant, atq; ita impetant, vt nihil aut acriori con-
 uitio figant maledici, aut luculentiori vulnere conci-
 dant impij. monstra narro, non homines. nam si om-
 nem etate, etiam quae est à Christi memoria & pre-
 scripto remotissima; si omnem legem, etiam quae tur-
 pissima quadam superstitione est conflictata; si om-
 nem religionem, etiam quae vanissimis Philosopho-
 rum aut Hæreticorum commentis est scedata, animis
 recolamus, videbimus apud illos sacerdotij quandam
 rationem viguisse, honorificam illam quidem, vt quae
 primas obtineret; & authoritate plenam, vt quae Re-
 gibus legem quandam viuendi indiceret; & sanctitas-
 tis laude præcellentem, vt quae plebis animos religio-
 nis specie, & numinis timore intra officij sui terminos
 cohiberet: vt nihil videatur posse esse præstantius sa-
 cerdotij dignitate, cuius adumbratam intelligentiã

à natura omnes omnium aetatum homines animis
 & mentibus conceperint, aut potius cuius illustra-
 aliquam speciem Deus in omni aetate voluerit em-
 nere, ne ille honor apud aliquos homines aut gentes
 videatur obsoleuisse, cuius titulo & ornamento apud
 omnes homines statuit illustrari. quid? an hoc vici-
 tur cuiq; obscurum? intuemini intuemini in omni-
 seges, siue quam natura impressit vi, siue quam Mo-
 les tulit iussu, siue quam Deus in animis hominum
 incidit auctoritate, sitis hospites, & peregrini in sa-
 crarum literarum lectione, si non fatemini sacro-
 tium summo honore semper floruisse. hominibus enim
 natura lege informatis, & Mosaiica lege astrictis qui
 fuerunt primogeniti, nisi Sacerdotes populo in-
 sa describentes, ceterisque omnibus auctoritate
 honore antecellentes? nobis luce iam diuina perspicua
 & ad Christi legem omnia reuocantibus, quid ius
 illi, qui ad rationem & imitationem Melchisedech
 sunt efficti, nisi Sacerdotes, qui offerrent Deo inces-
 sum dignum in odorem suauitatis? sed ne videantur
 tam late patentem intra sacrae lectionis angustias
 le coercere, animis iam obite omnes Graecos, omnes
 Romanos vana quadam Deorum superstitione obli-
 gatos, his sui Pontifices, illis sui Flamines, utriusque
 hi & illi insulis, mitra candida, reliquoque orna-
 pralucetes, quid aliud praeseferunt, quam diuina
 sententiam de sacerdotio in omnium mentibus sus-
 non solum leuiter consignatam, sed firmiter impre-

fam? hinc Romulus in ipsis sua ciuitatis incunabulis
 quosdam ceteris omnibus virtute & ingenio praestan-
 tes rebus religionis praefecit, hinc Aegyptij, hinc Scithae
 ipsi, quorum mentes nulla Dei opinio, quorum vitas
 nulla humanitatis species tinxerat, à Sacerdotum
 nutu & numine omnia pendere volebant, quasi nul-
 la ciuitas, nulla gens, nulla lex sine sacerdotio non di-
 co noluerit stare, sed ne punctum quidem temporis
 potuerit stare & cur sine sacerdotio non potuerit sta-
 re? circumspice diligenter omnem aetatem, quibus mo-
 ribus Sacerdotes fuerunt tincti, qua religione imbu-
 ti, qua lege obstricti, iisdem prorsus reliqua tota plebs
 fuit obligata, vt omnis lex legisque vinculum non a-
 liunde suas rationes suspensas habeat, quam à sacer-
 dotio. legibus pietatis, continentiae, virtutum deuin-
 citur sacerdotium? iisdem legum firmamentis vita
 totius populi continetur fluuntne Sacerdotum mores
 sine virtutis norma, sine pietatis regula, sine Christi
 praescripto? in perniciem cum Sacerdotibus ruit reli-
 qua tota plebs. nec est cur hoc miremini. habet habet
 enim sacerdotium insitam quandam sed latentem
 rationem, cuius vi, tanquam imperio, legem tenet
 constrictam, ita vt quocumque inclinēt sacerdotium,
 sequatur & lex: habet que lex quoque miram sed cer-
 tam rationem, vt nunquam nisi cum nutante sacer-
 dotio nutet, nunquam nisi cum inclinante sacerdotio
 inclinēt, nunquam nisi cum mutato sacerdotio mu-
 tetur, & penitus ex Ecclesia tollatur. ad mutationem
 enina

enina

enim legis semper fuit translatio & sacerdotij, ut ap-
 stolus, ille, qui gentes errore cæcatas ad fidem conuer-
 tit, non tam scite quàm verè sacris literis consignatum reliquit. ex quibus plane perspicuum est, quibus
 lorum, qui Calvinismi & Lutheranismi sordibus ob-
 liti sunt, referuntur cogitationes, qui dum sacerdotium turpissima voce proscindunt, Euangelij ac Christi legem cuniculis quibusdam oppugnant, sed Euangelij vim & memoriam summa veneratione præsequuntur. at qui potes, heretice, Euangelij legem præsequi veneratione, qui sacerdotij formam soles in-
 citari contumelia? cum hæc duo ita vna perpetua sint apta & colligata hæreant, ut si illud claudicet, incipit hæc; si illud tollatur, hæc antiquetur. apagesis in-
 tu veteratorie heretice, siue Lutheri stultis, siue Caluini vesanis placitis aut verius commentis te dicant, si, apagesis inquam cum isto tuo sancto Euangelio nobis sacerdotij veram rationem è medio tollas, cuius momentum & pondus iam tandem si perspicias clarissime, animaduertito quoque illius necessitatem, reser-
 setur Ecclesia in errorum turbinibus & procellis, in tenebris oppleatur, vulneribus luculentissimis vndiq; concidatur, qua tu, heretice, ratione istas procellas dissipabis? qua luce istas tenebras dissipabis? qua arte istis vulneribus medicinam facies? conciliorum fortassis dixeris ratione, quæ est certissima, conciliorum luce, quæ est clarissima, conciliorum arte, quæ est expeditissima. at ex quibus, quaeso, constabit

hac concilia? ex turba fortasse ministrorum, qui ex
 Lutheri & Caluini schola sunt profecti. itane verò?
 ad eos de Ecclesia referetur, qui Ecclesia rem dissi-
 pant? ad eos de Ecclesia medendis vulneribus, qui Ec-
 clesia vulnera inflixerunt? ad eos, inquam, referetur,
 quorum oculi libidine, lingua maledicentia, animus
 malitia, reliqua tota vita omnium flagitiorum sor-
 dibus est oblita? ad eos, qui si auctoritatem suam à
 principio arcessere cogantur, Caluinum ac Lutherum
 sui ordinis authores obrudent, ultra si vrgeas, hare-
 bunt, nec habebunt plane, quod hiscant? iniqua sanè
 ratio. ex quibus ergo illa tandem concilia cõstabunt?
 ex illis germanis Sacerdotibus, qui Episcoporum sa-
 cratissima manu consecrati à Christo vsque ad Gre-
 gorium hodie Ecclesie gubernacula felicissimè tra-
 ctantem, quasi perpetuo quodam cursu alij ex alijs
 nexi fuerunt. hi sunt, qui Ecclesie partes dissipatas
 colligunt; hi sunt, qua vulnera colligunt; hi sunt, qui
 turbas sopiunt; hi sunt, qui contentiones & hereses
 extinguunt, tum priuata illa vi, qua Sacerdotes crean-
 tur secundum ordinem Melchisedechi, tum publica
 hac vi, qua in vnum concilium coguntur secundum
 præscriptum Ecclesie. ex quibus si concilium constet,
 certum est, œcumenicum est, perpetuum est: ex alijs si
 constetur, varium est, vanum est, nullum est. id quod
 est videre in concilijs, si Dijs placet, VVitenbergæ, Li-
 psie, Augustæ indictis, quæ quoddæ exterrima apostata-
 rarum, rabularum, hereticorum colluione conficie-
 bantur,

bantur,

bantur, cum vestigio euauerunt; cum contra illud
 Florentinum, Nicænum, Alexandrinum summo bo-
 nore colantur à Catholicis, summo timore recolantur
 ab Hæreticis. quæ quidem singula cogunt atque effi-
 ciunt, cum Christianus orbis non possit sine consilio
 consistere, Sacerdotibus, qui horum conciliorum ha-
 bentur, & omni ætate habiti fuerunt authores, Ec-
 clesiam, tanquam Atlante celum (si commenta di-
 uinis liceat intexere) necessariò niti. quibus rationi-
 bus nixus Ariopagita, is, qui cœlestem Iherarchiam
 eleganti verèque diuino penicillo depinxit, Christia-
 nam gentem in suas classes distributam hoc ordine
 collocat. primas Magistris Ecclesiæ, secundas Mon-
 chis, tertias & vltimas plebeis defert. at quos, quos
 plebeiorum nomine consignat? non illos solùm, qui
 nulla vel humanitate politos, vel doctrina ornatos
 fortuna ad infimam sortem depressit: sed illos etiam
 quos illustri familia ortos, & morum summa elegan-
 tia præditos fortuna Regum ac Principum titulo
 signiuit. quorum auctoritatem si cum sacerdotum
 conferas, sordebit profectò, ne quid dicam abiectum
 nam cum homo ex duabus partibus coagmentetur
 animo & corpore, Rex, cui corporis procuratio com-
 mittitur, florebit quidem auctoritate inter ceteros
 plebeios, & florebit in vilissima & abiectissima re-
 vanda; Sacerdos, qui animo ex diuina natura de-
 libato præficitur, florebit ille dignitate summa inter
 Angelos, & florebit in re, vt videtis, diuinissima.

est, quod Saulem & Dauidem à Sacerdote Samuele
 creari, ungi, consecrari iussit: Sacerdotibus verò om-
 nibus, Noë, faciendæ arcæ; Abrahæ, offerendi; Moy-
 si, immolandi, id est, sacerdotij obeundi ipse solus
 committere voluit; quasi de rei diuinæ dignitate de-
 cerperetur plurimum, nisi ille, qui Deus est, ipsam
 contulisset. meritò ergo ipse Ariopagita Reges reli-
 quosque sacris non dicatos plebeiorum nomine cen-
 suit, & Sacerdotes rebus diuinis seruietes magi-
 stros Ecclesiæ appellauit. & cur magistros Ecclesiæ?
 qui plebem præceptis informant ad pietatem, Sa-
 cramentis ad salutem, exemplo ad religionem, non-
 ne iure hoc titulo nobilitandi sunt? nobilitandi sunt,
 & multò quidem illustriori, Reges ergo eos appella-
 uit. vos genus electum, regale sacerdotium,
 gens sancta. & cur Reges? qui plebù animos suo
 imperio intra officij virtutisque lineas continent, lu-
 pos ouili pelle inclusos ab ouili arcent, qui demo-
 num furorem authoritate, malitiam verbo, impe-
 tum precibus elidunt, annon iure hoc honore illu-
 strandi sunt? illustrandi sunt, & multò quidem
 insigniori, Angelos ergo eos appellat Malachias.
 Angelus Domini exercituum est Sacerdos.
 & cur Angelos? qui altari operam nauant, qui re-
 bus diuinis addicuntur, qui Apostolorum in terris
 personas tuentur, annon iure hoc honore insignien-
 di sunt? insigniendi sunt, & multò quidem amplio-
 ri; Deos ergo eos appellat Dauidus. an in hoc nomine

vestra cogitationis acies non hebescit? nam quid pre-
 testis (Auditores) maius mortali, quam immortalibus
 quid splendidius homini, quam Dei nomen tribu-
 re? Dij terræ Sacerdotes, qua enim potestate non
 Angelos, ac ne Archangelos quidem donauit, illa Sa-
 cerdotes impartiuit. si enim odio fratris tabescas,
 incesta Venere te obstringas, si sanguine patris sis pe-
 litus, aut si quod possis excogitare tetrius flagitium
 Sacerdos te quamprimùm ab omni labe integritatis
 reddet. id est, quod dixit Apostolus, sicut misit me Pa-
 ter, sic mitto vos, accipite Spiritum sanctum, quorum
 remiseritis peccata, remittentur illis, & quorum reti-
 nueritis, retenta sunt. quid? Sacerdotes ita Spiritu
 sancto afflatos esse, vt quam Christus à Patre, à Chri-
 sto Apostoli acceperint laxandi peccati potestatem
 eandem à singulis accepisse Sacerdotes? quid? Sacer-
 dotes in terris maximam potestatem, in cælis plus
 quam angelicam accepisse? Iudei Sacerdotes summa
 veneratione tanquam Deos colendos esse ar-
 bitrati sunt, quod lepram corpori impressam abster-
 serint, nos Christi Sacerdotes non Deorum nomina
 dignos iudicabimus, qui teterrimas quasque peccato-
 rum labe animo inustas, vi quadam defluente à Spi-
 ritu sancto, eluunt? sed sistitis fortasse hęc cogitatio-
 nem vestram, cogitate adhuc quod vultis maximam
 vincam profectò cogitationem vestram. Sacerdos ve-
 let tanta gratia apud Deum, tanta auctoritate apud
 homines, vt Deus nolit homines sibi vindicare filios

nec homo possit Deum sibi vendicare Patrem, nisi Sacerdotis intericiatur opera. nam cum fixum sit, & diuina voce fixum, nulli posse patere in caelos ascensum, nisi quem sacer fons abluerit, & Christi caro sanguisque rescerint, quid potest cogitari Sacerdotibus diuinius, quibus solis & sacri fontis, & corporis Christi consociendi potestatem Deus impertiuuit? o diuinam auctoritatem, quam dum cogito, mente concido; o diuinam potestatem, quam dum effero, lingua hareo. huius auctoritatis splendor Gregorium ita percussit, ut praesiso digito, omnem sibi viam ad sacerdotium praeciderit: huius potestatis magnitudo D. Franciscum, virum potius ex angelica quam humana natura aptum a sacerdotio semper retardauit. ex his viris, quorum exempla persequi nec omnes volumus, nec omnes debemus, colligi potest hanc prouinciam non cuius est plebe esse imponendam, sed hominibus angelica puritate imbutis, & diuina plane virtute praeditis. Ito iam Hæretice, & tuos ministros desine iactare, quos ipsi vestra secta fautores vilissimum & abiectissimum genus hominum arbitrantur: Age Catholice, ipse in te descende, & tuos Sacerdotes summo honore amoreque complectere, quorum potestatem, auctoritatem, vim, sanctissimi quique laudant, Angeli venerantur, Deus predicat, magna res est? excitat ad admirationem. rara est? excitat ad amorem. diuina est? excitat ad stuporem. sacerdotium demonum vires premit, quid maius? hominum sordes purgat, quid

varius? Christi corpus conficit, quid diuinius? reliqua meministis, ex quibus cogitur nihil esse in Ecclesia scriptis, ac ne in mundi quidem terminis sacerdotio diuinius. quid? sacerdotio nihil est diuinius? at ex resurrectionis fonte fluit sacerdotij riuus: quanta ergo resurrectio? non queo (Auditores) statuere, nec volo dicere. nam cum haec dixerim & resurrectionis fontem aridè, & sacerdotij riuum ineptè; hunc tamen & illum pro ratione loci amicè: reliquum vtriusque laudem malo venerari tacendo, quàm dicendo imminuere. Dixi.

DE LAVDE S. IOANNIS

EVANGELISTAE, ORATIO
vndecima.

QUAM consuetudinem illi ex schola periti Oratores tanquam legem seruauerunt, vt in magnis causis sibi à Deo precarentur concedi orationem in Ciceronis conspersam floribus, ad aures audientium suavitate deliniendas; vel Demosthenis vinctam neruis ad animos eorum pondere perfringendos: eandem ego coram vobis hoc ipso ex loco hodie persecutus fuissim, si id, quod ago, putassem potius orationis esse ex ingenio artificioso promptæ, quàm mentis cuiusdam diuinitus afflatæ, concitata. verùm cum eos mihi motus